

Phần hai: NỘI DUNG

I. VỊ TRÍ, VAI TRÒ CỦA DÂN QUÂN TỰ VỆ THAM GIA XÂY DỰNG NỀN QUỐC PHÒNG TOÀN DÂN BẢO VỆ TỔ QUỐC VIỆT NAM XÃ HỘI CHỦ NGHĨA TRONG TÌNH HÌNH MỚI

1. Vị trí, vai trò của dân quân tự vệ tham gia xây dựng nền quốc phòng toàn dân bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa trong tình hình mới

- Dân quân tự vệ là một trong những lực lượng chủ yếu để bảo vệ chủ quyền, toàn vẹn lãnh thổ của đất nước, trực tiếp ở từng địa phương bảo vệ Đảng, bảo vệ chính quyền, bảo vệ tính mạng, tài sản của nhân dân, tài sản của Nhà nước, tài sản của cơ quan, tổ chức ở địa phương, cơ sở. Đánh giá vai trò của dân quân tự vệ, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã khẳng định: “Dân quân tự vệ và du kích là lực lượng của toàn dân tộc, là một lực lượng vô địch, là một bức tường sắt của Tổ quốc. Vô luận địch nhân hung bạo thế nào, hễ đụng vào lực lượng đó, bức tường đó, thì địch nào cũng phải tan rã”.

- Trong thời bình, dân quân tự vệ là lực lượng đông đảo tham gia xây dựng kinh tế, phát triển địa phương và cả nước; là lực lượng nòng cốt cùng toàn dân đánh giặc ở địa phương, cơ sở khi có chiến tranh; phối hợp chặt chẽ với các lực lượng khác giữ vững an ninh chính trị, trật tự, an toàn xã hội, đấu tranh làm thất bại âm mưu, thủ đoạn “diễn biến hòa bình”, bạo loạn lật đổ ở địa phương, cơ sở; phòng, chống, khắc phục hậu quả thảm họa, sự cố, thiên tai, dịch bệnh, cháy, nổ; tìm kiếm, cứu hộ, cứu nạn; bảo vệ rừng, bảo vệ môi trường và nhiệm vụ phòng thủ dân sự khác theo quy định của pháp luật.

Đặc biệt, dân quân tự vệ đã rất tích cực tham gia các hoạt động tại địa phương, cơ sở như phối hợp với các đơn vị quân đội, công an và các lực lượng khác để tuần tra, bảo vệ chủ quyền biên giới, chủ quyền biển, đảo; phối hợp cùng các lực lượng chức năng trong đấu tranh bảo vệ chủ quyền biên giới, chủ quyền biển, đảo, bảo vệ ngư dân, sẵn sàng chiến đấu, chiến đấu, phục vụ chiến đấu; khẳng định chủ quyền biên giới, chủ quyền biển, đảo, quyền chủ quyền, quyền tài phán của nước ta, góp phần giữ vững môi trường hòa bình, ổn định, ngăn chặn, đẩy lùi nguy cơ xung đột vũ trang, phát triển kinh tế biển; chủ động phát hiện âm mưu, thủ đoạn của địch ngay từ sớm, từ xa.

- Trong thời chiến, dân quân tự vệ làm nòng cốt cho toàn dân đánh giặc, chiến đấu, tiêu hao, tiêu diệt lực lượng, phương tiện của địch, căng kéo, kìm chân, buộc địch phải sa lầy tại địa phương; đồng thời, dân quân tự vệ cũng là lực lượng đầu tiên nổ súng để bảo vệ địa phương, địa bàn cơ sở và vận dụng linh hoạt các hình thức chiến thuật, các thủ đoạn chiến đấu, tạo thế, tạo lực cho

bộ đội chủ lực, bộ đội địa phương chiến đấu, tham gia phục vụ chiến đấu giữ vững thế trận chiến tranh nhân dân.

2. Nội dung dân quân tự vệ tham gia xây dựng nền quốc phòng toàn dân bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa trong tình hình mới

a) Dân quân tự vệ phối hợp chặt chẽ với các lực lượng chức năng làm tốt công tác tuyên truyền, vận động nhân dân tham gia xây dựng nền quốc phòng toàn dân bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa trong tình hình mới

Thực hiện nội dung trên, dân quân tự vệ cần:

- Chủ động phối hợp chặt chẽ với các đơn vị quân đội, công an, các ban, ngành, đoàn thể địa phương đẩy mạnh, nâng cao hiệu quả công tác tuyên truyền, vận động nhằm làm cho nhân dân hiểu rõ đường lối, chủ trương, chính sách đúng đắn của Đảng và Nhà nước ta về xây dựng nền quốc phòng toàn dân bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa trong tình hình mới. Đường lối xây dựng nền quốc phòng toàn dân vững mạnh là nội dung quan trọng hàng đầu trong công cuộc xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Đây là quan điểm chỉ đạo nhất quán, xuyên suốt và được cụ thể hóa trong các nghị quyết của Đảng, đặc biệt là trong Chiến lược bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới, Chiến lược quốc phòng Việt Nam, Chiến lược quân sự Việt Nam, Chiến lược an ninh quốc gia, Chiến lược bảo vệ biên giới quốc gia, Chiến lược biển Việt Nam, Chiến lược bảo vệ Tổ quốc trên không gian mạng và Luật Quốc phòng năm 2018...

Tuyên truyền, vận động làm cho quần chúng nhân dân hiểu rõ và có trách nhiệm tham gia xây dựng nền quốc phòng toàn dân bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa trong tình hình mới chính là bảo đảm an toàn cuộc sống, tính mạng cho mỗi gia đình và mọi công dân. Coi trọng việc tuyên truyền về những thành tựu mà nhân dân ta đã đóng góp trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, xây dựng nền quốc phòng toàn dân, xây dựng lực lượng vũ trang nói chung và dân quân tự vệ nói riêng. Trên cơ sở đó phát huy vai trò, trách nhiệm của các tầng lớp nhân dân trong tham gia nền quốc phòng toàn dân.

- Phối hợp tuyên truyền, vận động nhân dân chấp hành nghiêm đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước về công tác quân sự, quốc phòng; về xây dựng nền quốc phòng toàn dân gắn với thế trận an ninh nhân dân; về xây dựng “thế trận lòng dân”, xây dựng khu vực phòng thủ vững chắc. Đặc biệt là phối hợp tuyên truyền, vận động nhân dân các dân tộc sinh sống ở khu vực biên giới, biển, đảo chấp hành nghiêm các chủ trương, chính sách, pháp luật của Đảng và Nhà nước về bảo vệ đường biên giới, mốc giới,

giữ vững chủ quyền biên giới quốc gia, chủ quyền biển, đảo; xây dựng đường biên giới ổn định, hòa bình, hợp tác cùng phát triển.

- Phối hợp tuyên truyền, vận động nhân dân thường xuyên nêu cao ý thức cảnh giác cách mạng trước âm mưu, thủ đoạn mua chuộc, lôi kéo, kích động, chống phá của các phần tử xấu hoặc bọn phản động; chủ động chuẩn bị các phương án đấu tranh, ngăn chặn kịp thời các hoạt động “diễn biến hòa bình” kết hợp với bạo loạn lật đổ của các thế lực thù địch chống phá Đảng, Nhà nước, dập tắt mọi âm mưu gây rối, bạo loạn ngay từ cơ sở, không để lan rộng, kéo dài, góp phần xây dựng nền quốc phòng toàn dân, an ninh nhân dân ngày càng vững chắc.

Phối hợp tuyên truyền, vận động các tầng lớp nhân dân trên khắp mọi miền của Tổ quốc, người Việt Nam ở nước ngoài tích cực tham gia đóng góp sức người, sức của cho sự nghiệp xây dựng nền quốc phòng toàn dân; xây dựng lực lượng vũ trang, xây dựng quân đội, xây dựng dân quân tự vệ, củng cố quốc phòng, an ninh, bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa. Tuyên truyền, vận động các ban, ngành, đoàn thể và nhân dân địa phương tích cực phối hợp, giúp đỡ các đơn vị dân quân tự vệ trên địa bàn giáo dục cán bộ, chiến sĩ dân quân tự vệ đề cao ý thức trách nhiệm trong xây dựng nền quốc phòng toàn dân, không trốn tránh thực hiện nghĩa vụ tham gia dân quân tự vệ.

b) Dân quân tự vệ tích cực tham gia dựng hệ thống chính trị ở địa phương, cơ sở vững mạnh toàn diện, góp phần xây dựng khu vực phòng thủ địa phương ngày càng vững chắc

Thực hiện nội dung trên, dân quân tự vệ cần:

- Phối hợp chặt chẽ với các lực lượng chức năng có liên quan, nhất là các đơn vị quân đội tích cực tham mưu đề xuất về các chủ trương, biện pháp và tham gia xây dựng, củng cố, kiện toàn, phát huy vai trò, nâng cao chất lượng và hiệu quả hoạt động thực tiễn của các tổ chức đảng, tổ chức chính quyền và các đoàn thể chính trị - xã hội ở địa phương, gắn với xây dựng cơ sở

Vững mạnh về chính trị, kinh tế, văn hóa, xã hội, quốc phòng, an ninh. Đồng thời, phối hợp tham mưu giúp cấp ủy, chính quyền địa phương thực hiện tốt những định hướng lớn, chính sách chung của Đảng, Nhà nước và chính sách cụ thể đối với các giai cấp, tầng lớp xã hội trên địa bàn; thực hiện tốt Quy chế dân chủ ở cơ sở, khắc phục mọi biểu hiện vi phạm dân chủ, coi nhẹ dân chủ hoặc dân chủ hình thức, nhất là tình trạng quan liêu, tham nhũng, lãng phí và xa rời quần chúng của một bộ phận cán bộ, đảng viên ở cơ sở.

- Tích cực tham gia đóng góp ý kiến vào các chương trình, mục tiêu, kế hoạch phát triển kinh tế, văn hóa, xã hội, tăng cường quốc phòng, an ninh của địa phương; các đợt sinh hoạt chính trị tham gia đóng góp ý kiến xây dựng tổ chức đảng, các tổ chức chính trị - xã hội... tạo sự đoàn kết thống nhất trong nội bộ cấp ủy, chính quyền và tạo sự đồng thuận trong nhân dân. Là lực lượng nòng cốt trong thực hiện các chủ trương, chính sách của Đảng, Nhà nước và Quy chế dân chủ ở địa phương; các chương trình, mục tiêu, kế hoạch phát triển trên các lĩnh vực của cấp ủy, chính quyền địa phương; kịp thời phát hiện và đề xuất cách giải quyết những vướng mắc, bất cập ở địa phương, cơ sở, nhất là những vấn đề phức tạp, nhạy cảm nảy sinh.

- Phối hợp với các lực lượng chức năng tham gia bồi dưỡng kiến thức quân sự, kiến thức quốc phòng, an ninh, điều hành của chính quyền, năng tổ chức hoạt động thực tiễn cho cán bộ các cấp ở địa phương, cơ sở; giúp đỡ đào tạo, bồi dưỡng nguồn cán bộ, phát triển đảng viên, xây dựng lực lượng cốt cán cho hệ thống chính trị ở địa phương, cơ sở, nhất là ở vùng đồng bào dân tộc thiểu số, vùng đồng bào theo đạo, vùng sâu, vùng xa, biên giới và hải đảo...

c) Dân quân tự vệ chủ động tham gia và nâng cao hiệu quả thực hiện các chương trình, phong trào và các cuộc vận động ở địa phương, cơ sở

Thực hiện các nội dung trên, dân quân tự vệ cần:

- Tích cực tham gia các chương trình phát triển kinh tế, văn hóa, xã hội... ở địa phương, cơ sở; các phong trào, cuộc vận động như: “Cả nước chung sức xây dựng nông thôn mới”, “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa ở khu dân cư”, “Toàn dân đoàn kết xây dựng nông thôn mới, đô thị văn minh”, “Toàn dân tham gia bảo vệ an ninh Tổ quốc”, “Toàn dân đấu tranh phòng, chống tội phạm”, “Ngày vì người nghèo”, “xóa đói giảm nghèo”; chương trình xây dựng “Nhà tình nghĩa”, “Nhà tình thương”, “Nhà đại đoàn kết”...; tham gia thực hiện tốt các chính sách an sinh xã hội, nhất là chính sách hậu phương quân đội, chăm lo thương binh, gia đình liệt sĩ, Bà mẹ Việt Nam anh hùng và gia đình có công với cách mạng...

- Phối hợp chặt chẽ với các đơn vị quân đội, công an và các lực lượng khác trên địa bàn tham gia giúp chính quyền địa phương xây dựng, củng cố quốc phòng, an ninh ở cơ sở. Trong đó, tập trung giúp địa phương xây dựng, hoàn chỉnh các phương án giữ gìn an ninh chính trị, trật tự, an toàn xã hội ở cơ sở; tham gia nắm tình hình, tuần tra, canh gác, bảo vệ mục tiêu, bảo vệ sản xuất, bảo vệ Đảng, chính quyền, bảo vệ tính mạng, tài sản của nhân dân, tài sản của Nhà nước ở địa phương, cơ sở; tham gia đấu tranh phòng, chống tội phạm

và vi phạm pháp luật theo quy định của pháp luật.

- Phối hợp cùng với cấp ủy, chính quyền địa phương tổ chức tốt sơ kết, tổng kết các hoạt động dân quân tự vệ tham gia xây dựng nền quốc phòng toàn dân, an ninh nhân dân và xây dựng mối quan hệ đoàn kết giữa nhân dân với dân quân tự vệ trong thời kỳ mới.

d) Dân quân tự vệ tham gia xây dựng “thế trận lòng dân”, khu vực phòng thủ tỉnh thành phố vững chắc, tạo cơ sở xây dựng nền quốc phòng toàn dân vững mạnh toàn diện trong tình hình mới

Thực hiện nội dung trên, lực lượng dân quân tự vệ cần:

- Tiếp tục phát huy chức năng “đội quân công tác”, tích cực thực hiện tốt công tác dân vận, tham gia xây dựng hệ thống chính trị ở địa phương, cơ sở vững mạnh toàn diện; tham gia giúp nhân dân phát triển kinh tế, văn hóa, xã hội, “xóa đói giảm nghèo”, xây dựng nông thôn mới; tham gia phòng, chống, khắc phục hậu quả thiên tai, dịch bệnh, tìm kiếm, cứu hộ, cứu nạn...; đẩy mạnh xây dựng phát triển kinh tế gắn với quốc phòng nhằm xây dựng thế trận quốc phòng toàn dân, “thế trận lòng dân” vững chắc.

- Nâng cao chất lượng và hiệu quả hoạt động phối hợp giữa dân quân tự vệ với các lực lượng trên địa bàn theo Nghị định số 03/2019/NĐ-CP ngày 5 tháng 9 năm 2019 của Chính phủ về phối hợp giữa Bộ Công an và Bộ Quốc phòng trong thực hiện nhiệm vụ bảo vệ an ninh quốc gia, bảo đảm trật tự, an toàn xã hội, đấu tranh phòng, chống tội phạm và thực hiện nhiệm vụ quốc phòng; chủ động nắm, dự báo chính xác tình hình, tham mưu cho cấp ủy, chính quyền các cấp có đối sách xử lý phù hợp, không để bị động, bất ngờ trong mọi tình huống. Đặc biệt, cần tích cực, chủ động tham gia đấu tranh làm thất bại mọi âm mưu và hành động chống phá của các thế lực thù địch trên các địa bàn, nhất là địa bàn chiến lược trọng yếu về quốc phòng, an ninh.

- Phối hợp chặt chẽ với các lực lượng chức năng tham gia xây dựng thế trận quân sự của khu vực phòng thủ; trọng tâm là tham gia xây dựng các công trình quốc phòng, như: Khu vực phòng thủ then chốt, căn cứ chiến đấu, căn cứ hậu phương, căn cứ hậu cần, kỹ thuật và sở chỉ huy các cấp. Quá trình xây dựng phải tận dụng hệ thống cơ sở hạ tầng của địa phương, tích cực cải tạo địa hình, kết hợp với làm mới công sự, trận địa theo phương án, kế hoạch, tạo thành thế trận liên hoàn, vững chắc, đáp ứng yêu cầu tác chiến phòng thủ trong chiến tranh bảo vệ Tổ quốc thời kỳ mới. Bên cạnh đó, tham gia có hiệu quả các cuộc diễn tập khu vực phòng thủ ở tất cả các cấp để phối hợp với các lực lượng xử trí kịp thời mọi tình huống, không để bị động, bất ngờ.

II. MỘT SỐ GIẢI PHÁP CƠ BẢN NÂNG CAO HIỆU QUẢ THAM GIA XÂY DỰNG NỀN QUỐC PHÒNG TOÀN DÂN BẢO VỆ TỔ QUỐC VIỆT NAM XÃ HỘI CHỦ NGHĨA TRONG TÌNH HÌNH MỚI CỦA DÂN QUÂN TỰ VỆ

1. Tăng cường sự lãnh đạo, chỉ đạo của cấp ủy đảng, chính ủy, chính trị viên, người chỉ huy các cấp đối với dân quân tự vệ tham gia xây dựng nền quốc phòng toàn dân bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa trong tình hình mới

- Dân quân tự vệ tham gia xây dựng nền quốc phòng toàn dân bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa trong tình hình mới được xác định là một trong những nội dung lãnh đạo quan trọng, thường xuyên của các cấp ủy đảng. Căn cứ vào tình hình nhiệm vụ cụ thể của đơn vị, cấp ủy đảng có thể đưa nội dung lãnh đạo dân quân tự vệ tham gia xây dựng nền quốc phòng toàn dân vào nghị quyết thường kỳ hoặc ra nghị quyết chuyên đề. Trong nghị quyết lãnh đạo của cấp ủy được chủ trương, nội dung, biện pháp lãnh đạo sát đúng và phù hợp với tình hình nhiệm vụ, điều kiện hoạt động của địa phương, cơ quan, đơn vị. Nghị quyết được quán triệt sâu sắc đến mọi cán bộ, đảng viên, chiến sĩ dân quân tự vệ trong đơn vị, tổ chức thực hiện chặt chẽ và triệt để, đồng thời giao trách nhiệm cụ thể cho cấp ủy viên phụ trách.

- Trên cơ sở nghị quyết lãnh đạo của cấp ủy đảng, chính ủy, chính trị viên, người chỉ huy cần đề cao trách nhiệm, cụ thể hóa thành kế hoạch công tác, phù hợp với chức trách, nhiệm vụ, sát với chức năng, nhiệm vụ của đơn vị và tình hình địa bàn. Động viên đông đảo cán bộ, đảng viên, chiến sĩ dân quân tự vệ tự giác tham gia, nâng cao ý thức trách nhiệm, thực hiện có hiệu quả nhiệm vụ xây dựng nền quốc phòng toàn dân.

- Cấp ủy, chỉ huy các cấp cần thường xuyên rà soát sửa đổi, bổ sung, hoàn thiện quy chế phối hợp, đồng thời tổ chức thực hiện tốt quy chế phối hợp công tác cấp ủy, chỉ huy đơn vị với các ban, ngành, đoàn thể và nhân dân địa phương trên địa bàn trong tham gia xây dựng nền quốc phòng toàn dân. Tăng cường kiểm tra, giám sát, phát hiện những vướng mắc, bất cập, hạn chế, khuyết điểm để có các biện pháp lãnh đạo, chỉ đạo kịp thời; gắn hiệu quả công tác tham gia xây dựng nền quốc phòng toàn dân với kết quả hoạt động lãnh đạo, chỉ đạo của các cấp ủy đảng, trách nhiệm điều hành của người chỉ huy và kết quả bình xét, phân loại tổ chức đảng, đảng viên hàng năm; kiên quyết đấu tranh, khắc phục mọi biểu hiện xem nhẹ tham gia xây dựng nền quốc phòng toàn dân.

- Tiếp tục đổi mới phương thức lãnh đạo, nâng cao ý thức trách nhiệm của cấp ủy, chính ủy, chính trị viên, người chỉ huy các cấp đối với dân quân tự vệ tham gia xây dựng nền quốc phòng toàn dân. Chú trọng giữ vững sự lãnh đạo, chỉ đạo của cấp ủy, chính quyền, đoàn thể địa phương, sự phối hợp hiệp đồng với các cơ quan, ban, ngành, lực lượng trên địa bàn cùng tham gia dựng nền quốc phòng toàn dân. Đặc biệt, cấp ủy, chính quyền các cấp phải coi việc xây dựng nền quốc phòng toàn dân là nhiệm vụ trọng yếu, thường xuyên để có sự lãnh đạo, chỉ đạo sâu sát, kịp thời, triển khai thực hiện triệt để và đạt hiệu quả cao đối với nhiệm vụ này ở địa bàn, địa phương mình.

2. Thường xuyên làm tốt công tác tuyên truyền, giáo dục nâng cao nhận thức, trách nhiệm cho cán bộ, chiến sĩ dân quân tự vệ trong tham gia xây dựng nền quốc phòng toàn dân bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa trong tình hình mới

- Thường xuyên tuyên truyền, giáo dục nâng cao nhận thức, trách nhiệm cho cán bộ, chiến sĩ dân quân tự vệ và toàn dân về vị trí, vai trò, tầm quan trọng, nội dung dân quân tự vệ tham gia xây dựng nền quốc phòng toàn dân bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa trong tình hình mới. Trong đó, tập trung tuyên truyền, giáo dục làm cho lực lượng dân quân tự vệ và mỗi cán bộ, chiến sĩ dân quân tự vệ quán triệt sâu sắc quan điểm, đường lối, chính sách của Đảng và Nhà nước ta về xây dựng nền quốc phòng toàn dân trong tình hình mới. Đó là các quan điểm:

+ Nền quốc phòng toàn dân là nền quốc phòng của nhân dân, do nhân dân, vì nhân dân; phát triển theo phương hướng toàn dân, toàn diện, độc lập, tự chủ, tự lực, tự cường và ngày càng hiện đại.

+ Tăng cường tiềm lực quốc phòng và an ninh; xây dựng và phát huy mạnh mẽ thế trận lòng dân trong nền quốc phòng toàn dân và nền an ninh nhân dân; xây dựng và củng cố vững chắc thế trận quốc phòng toàn và thế trận an ninh nhân dân.

+ Kết hợp chặt chẽ, hiệu quả giữa kinh tế, văn hóa, xã hội, đối ngoại với quốc phòng, an ninh và quốc phòng, an ninh với kinh tế, văn hóa, xã hội, đối ngoại trong từng chiến lược, quy hoạch, kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội.

+ Củng cố quốc phòng, an ninh, bảo vệ vững chắc Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa là nhiệm vụ trọng yếu, thường xuyên của Đảng, Nhà nước, hệ thống chính trị và toàn dân, trong đó Quân đội nhân dân và Công an nhân dân là nòng cốt.

+ Sức mạnh của nền quốc phòng toàn dân là sức mạnh tổng hợp của khối

đại đoàn kết toàn dân tộc, của cả hệ thống chính trị dưới sự lãnh đạo của Đảng; kết hợp sức mạnh của lực lượng và thế trận quốc phòng toàn dân với sức mạnh của lực lượng và thế trận an ninh nhân dân.

+ Thường xuyên chăm lo xây dựng Đảng, tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với quốc phòng, an ninh. Củng cố quốc phòng, an ninh phải gắn chặt với đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước...

- Tuyên truyền, giáo dục để dân quân tự vệ nhận thức sâu sắc về mục tiêu, phương châm, quan điểm, nhiệm vụ và giải pháp bảo vệ Tổ quốc được thể hiện trong các nghị quyết, chiến lược về quốc phòng, an ninh của Đảng; về vai trò to lớn của nhân dân trong sự nghiệp củng cố quốc phòng, bảo vệ Tổ quốc; phổ cập những nội dung cơ bản về xây dựng nền quốc phòng toàn dân trong tình hình mới... Tuyên truyền để dân quân tự vệ và toàn dân nâng cao tinh thần cảnh giác cách mạng, kiên quyết đấu tranh làm thất bại âm mưu, thủ đoạn “diễn biến hòa bình” của các thế lực thù địch, hòng, chống “*tự diễn biến*”, “*tự chuyển hóa*” trong nội bộ, trong đó có biểu hiện “phủ nhận vai trò lãnh đạo tuyệt đối, trực tiếp về mọi mặt của Đảng đối với lực lượng vũ trang; đòi “phi chính trị hoá” quân đội và công an; xuyên tạc đường lối xây dựng nền quốc phòng toàn dân và an ninh nhân dân; chia rẽ quân đội, dân quân tự vệ với công an; chia rẽ nhân dân với quân đội, dân quân tự vệ và công an...

- Tuyên truyền, giáo dục cho cán bộ, chiến sĩ dân quân tự vệ nắm vững và đề cao ý thức trách nhiệm trong tham gia xây dựng, củng cố nền quốc phòng toàn dân hiện nay, bao gồm: Tham gia xây dựng tiềm lực quốc phòng và xây dựng thế trận quốc phòng toàn dân. Nội dung tham gia xây dựng tiềm lực quốc phòng tập trung vào tham gia xây dựng tiềm lực chính trị - tinh thần, tiềm lực kinh tế, tiềm lực khoa học - công nghệ và tiềm lực quân sự. Nội dung tham gia xây dựng thế trận quốc phòng toàn dân tập trung vào tham gia xây dựng “thế trận lòng dân” và khu vực phòng thủ vững chắc.

- Cùng với các biện pháp tuyên truyền, giáo dục, cần thực hiện tốt chế độ quản lý, duy trì hoạt động của cán bộ, chiến sĩ dân quân tự vệ trong tham gia xây dựng nền quốc phòng toàn dân. Trong đó, cần tiếp tục duy trì theo đúng điều lệnh, điều lệ, chế độ, quy định của dân quân tự vệ và các quy ước được ký kết giữa đơn vị với các ban, ngành, đoàn thể địa phương trong tham gia xây dựng nền quốc phòng toàn dân. Đồng thời, phải kiên quyết đấu tranh phê phán những biểu hiện xem nhẹ, coi thường và xử lý nghiêm các hành vi vi phạm việc tham gia xây dựng nền quốc phòng toàn dân bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa trong tình hình mới.

3. Tập trung xây dựng dân quân tự vệ vững mạnh, rộng khắp, có chất lượng tổng hợp ngày càng cao, trước hết là chất lượng chính trị làm nòng cốt xây dựng nền quốc phòng toàn dân bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa trong tình hình mới

- Dân quân tự vệ là một thành phần của lực lượng vũ trang nhân dân nên việc xây dựng phải tuân thủ nghiêm nguyên tắc xây dựng lực lượng vũ trang nhân dân của Đảng, pháp luật về dân quân tự vệ. Phát huy kết quả đã đạt được, các cơ quan, tổ chức, các địa phương cần tiếp tục thực hiện nghiêm Luật Dân quân tự vệ, tập trung xây dựng, nâng cao chất lượng tổng hợp của dân quân tự vệ, nhất là chất lượng chính trị, đảm bảo cho dân quân tự vệ luôn vững vàng về chính trị, tư tưởng, chặt chẽ về tổ chức, có cơ cấu, thành phần hợp lý, sức chiến đấu cao, thực sự là lực lượng nòng cốt trong xây dựng nền quốc phòng toàn dân bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa trong tình hình mới, đồng thời là lực lượng chính trị tin cậy của cấp ủy, chính quyền và nhân dân ở địa phương, cơ sở. Theo đó, các địa phương cần rà soát, kiện toàn tổ chức biên chế dân quân tự vệ, phù hợp với tính chất, đặc điểm địa bàn; chú trọng gắn xây dựng khu vực phòng thủ, nhất là ở các địa bàn trọng điểm, biên giới, biển, đảo, địa bàn dân quân tự vệ còn mỏng, yếu, chất lượng chưa cao. Việc tuyển chọn, kết nạp công dân vào dân quân tự vệ phải chặt chẽ, đúng quy trình, chú ý xem xét cẩn trọng độ tin cậy về chính trị. Cùng với đó, tiếp tục rút kinh nghiệm và nhân rộng các mô hình điểm về tổ chức, huấn luyện, hoạt động của dân quân tự vệ, nhất là mô hình dân quân tự vệ biển, dân quân thường trực ở khu vực biên giới; đẩy mạnh tạo nguồn và nâng cao chất lượng đào tạo, bồi dưỡng cán bộ Ban Chỉ huy quân sự cấp xã, Ban Chỉ huy quân sự thuộc các bộ, ngành... nhằm chuẩn hóa đội ngũ cán bộ dân quân tự vệ ở cơ sở. Các doanh nghiệp (kể cả doanh nghiệp quân đội) tích cực xây dựng tự vệ, phù hợp với quy mô, ngành nghề sản xuất, kinh doanh.

- Trước yêu cầu đòi hỏi ngày càng cao của nhiệm vụ xây dựng nền quốc phòng toàn dân bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa trong tình hình mới, Cục Dân quân tự vệ và các cơ quan chức năng cần nghiên cứu, tham mưu, đề xuất với Bộ Quốc phòng giải pháp xây dựng tự vệ vững mạnh toàn diện; trong đó, chú trọng xây dựng dân quân tự vệ biển, dân quân tự vệ thường trực ở khu vực biên giới, dân quân tự vệ phòng không và dân quân tự vệ ở các khu công nghiệp, khu chế xuất. Riêng đối với xây dựng tự vệ ở các doanh nghiệp không phải doanh nghiệp nhà nước, cần chú ý khi đủ điều kiện mới tổ chức và phải quản lý chặt chẽ con người và trang bị.

- Đi đôi với xây dựng lực lượng, tiếp tục đẩy mạnh đổi mới, nâng cao chất lượng công tác giáo dục, huấn luyện dân quân tự vệ. Các địa phương, đơn vị thực hiện tốt phương châm “Cơ bản, thiết thực, chất lượng” trong huấn luyện dân quân tự vệ; đảm bảo huấn luyện có trọng tâm, trọng điểm, nội dung sát với tổ chức biên chế, trang bị, nhiệm vụ, phương thức hoạt động của từng lực lượng và đặc điểm địa bàn. Coi trọng kết hợp huấn luyện quân sự với giáo dục chính trị, pháp luật và bồi dưỡng về công tác vận động quần chúng, phòng thủ dân sự cho dân quân tự vệ, nhất là dân quân tự vệ nòng cốt. Đặc biệt, cần tăng cường huấn luyện nâng cao trình độ về chiến thuật, kỹ thuật; thường xuyên tổ chức luyện tập theo các phương án phối hợp giữa dân quân tự vệ với các lực lượng trên địa bàn trong tác chiến, xử lý các tình huống về quốc phòng, an ninh. Chủ trọng vận dụng hiệu quả cơ chế phối hợp, hiệp đồng giữa dân quân tự vệ với các lực lượng chức năng trong diễn tập tác chiến phòng thủ, chống khủng bố; phòng, chống, khắc phục hậu quả thiên tai, dịch bệnh, sự cố, tìm kiếm, cứu hộ, cứu nạn... cùng với các lực lượng bảo vệ vững chắc Tô quốc, tạo môi trường hòa bình, ổn định để xây dựng và phát triển đất nước.

4. Trách nhiệm của cán bộ, chiến sĩ dân quân tự vệ trong tham gia xây dựng nền quốc phòng toàn dân bảo vệ Tô quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa trong tình hình mới

Một là, thường xuyên học tập, quán triệt và nắm vững các nghị quyết, chỉ thị của Đảng, của Quân ủy Trung ương, Bộ Quốc phòng và hệ thống các văn bản quy phạm pháp luật về xây dựng nền quốc phòng toàn dân, xây dựng thể trận quốc phòng toàn dân trong tình hình mới.

Trọng tâm là Nghị quyết số 28-NQ/TW ngày 22 tháng 9 năm 2008 của Bộ Chính trị khóa X về tiếp tục xây dựng các tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương thành khu vực phòng thủ vững chắc trong tình hình mới; Nghị quyết Trung ương 8 khóa XI về Chiến lược bảo vệ Tô quốc trong tình hình mới...; Chiến lược quốc phòng Việt Nam, Chiến lược quân sự Việt Nam, Chiến lược an ninh quốc gia, Chiến lược bảo vệ biên giới quốc gia, Chiến lược biển Việt Nam, Chiến lược bảo vệ Tô quốc trên không gian mạng...; Luật Biên giới quốc gia năm 2003, Luật Biển Việt Nam năm 2012, Luật Quốc phòng năm 2018, Luật Lực lượng dự bị động viên năm 2019, Luật Dân quân tự vệ năm 2019...; Nghị định số 152/2007/NĐ-CP ngày 10 tháng 10 năm 2007 về khu vực phòng thủ và Nghị định số 02/2016/NĐ-CP ngày 5 tháng 01 năm 2016 về sửa đổi, bổ sung Nghị định số 152/2007/NĐ-CP, Nghị định số 21/2019/NĐ-CP ngày 22 tháng 2 năm 2019 về khu vực phòng thủ, Nghị ngày 5 tháng 9 năm 2019 của

Chính phủ về phối hợp giữa Bộ Công an và Bộ Quốc phòng trong thực hiện nhiệm vụ bảo vệ an ninh quốc gia, bảo đảm trật tự, an toàn xã hội, đấu tranh phòng, chống tội phạm và nhiệm vụ quốc phòng...

Hai là, nhận thức sâu sắc vị trí, tầm quan trọng, nội dung xây dựng nền quốc phòng toàn dân của dân quân tự vệ trong thời kỳ mới. Tích cực học tập, công tác, huấn luyện, rèn luyện, tu dưỡng phẩm chất chính trị, nâng cao năng lực và tác phong công tác, đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ được giao. Gương mẫu đi đầu, làm nòng cốt trong công tác xây dựng nền quốc phòng toàn dân và tích cực tham gia tuyên truyền, vận động, hướng dẫn nhân dân nghiêm chỉnh chấp hành, thực hiện thắng lợi chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách và pháp luật của Nhà nước, các chủ trương, nhiệm vụ và giải pháp của cấp ủy, chính quyền địa phương trong xây dựng nền quốc phòng toàn dân, xây dựng thể trận quốc phòng toàn dân, xây dựng “thể trận lòng dân”, xây dựng khu vực phòng thủ và phòng thủ dân sự vững chắc, thật sự xứng đáng là lực lượng chính trị trung thành, tin cậy của cấp ủy, chính quyền và nhân dân ở địa phương, cơ sở.

Ba là, tích cực tham gia xây dựng hệ thống chính trị ở địa phương, cơ sở vững mạnh toàn diện; tham gia thực hiện các chương trình, phong trào và các cuộc vận động ở địa phương, cơ sở. Theo sự phân công, hướng dẫn và chỉ đạo của lãnh đạo, chỉ huy đơn vị, bằng những việc làm cụ thể, thiết thực tham gia thực hiện có hiệu quả các chương trình, mục tiêu, kế hoạch phát triển kinh tế, văn hóa, xã hội, quốc phòng, an ninh ở địa phương, cơ sở. Đặc biệt là trực tiếp tham gia giúp đỡ nhân dân sản xuất, “xóa đói giảm nghèo”, xây dựng nông thôn mới, xây dựng đời sống văn hóa mới; giúp đỡ các đối tượng chính sách, chăm sóc, phụng dưỡng người có công với cách mạng; xung kích đi đầu giúp đỡ nhân dân phòng, chống, khắc phục hậu quả thảm họa, sự cố, thiên tai, dịch bệnh, cháy, nổ; tìm kiếm, cứu hộ, cứu nạn; bảo vệ rừng, bảo vệ môi trường... góp phần giữ vững ổn định chính trị, nâng cao đời sống nhân dân, làm cho hình ảnh tốt đẹp của dân quân tự vệ ngày càng tỏa sáng trong lòng nhân dân.

Bốn là, thường xuyên phối hợp với đơn vị quân đội, công an và các lực lượng liên quan tham gia tổ chức tuần tra, canh gác nắm chắc tình hình an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội trên địa bàn, bảo vệ các mục tiêu quan trọng, phòng, chống tội phạm, tệ nạn xã hội, giữ vững an ninh chính trị, trật tự, an toàn xã hội ở cơ sở; nhất là tham gia tuần tra biên giới, bảo vệ chủ quyền, an ninh biên giới quốc gia và chủ quyền, quyền chủ quyền trên các vùng biển Việt Nam. Nêu cao ý thức cách mạng, chủ động chuẩn bị các phương án đấu tranh, ngăn chặn kịp thời các hoạt động chống phá Đảng, Nhà nước của các thế

lực thù địch, phản động; các hành động dụ dỗ, mua chuộc, kích động, lôi kéo quần chúng nhân dân tham gia vào các hoạt động chống đối chính quyền, gây bạo loạn lật đổ, qua đó góp phần dập tắt mọi âm mưu gây rối, bạo loạn, không để lan rộng, kéo dài ngay từ địa phương, cơ sở.

KẾT LUẬN

Đường lối xây dựng nền quốc phòng toàn dân vững mạnh là nội dung quan trọng hàng đầu trong công cuộc xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Đây là quan điểm chỉ đạo nhất quán, xuyên suốt và được cụ thể hóa trong các nghị quyết của Đảng, đặc biệt là trong Nghị quyết của Đảng về Chiến lược Bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới, Chiến lược Quốc phòng Việt Nam, Chiến lược Quân sự Việt Nam, Chiến lược An ninh quốc gia, Chiến lược Bảo vệ biên giới quốc gia, Chiến lược Biển Việt Nam, Chiến lược Bảo vệ Tổ quốc trên không gian mạng và Luật Quốc phòng năm 2018... Trong bối cảnh tình hình mới, xây dựng và phát triển nền quốc phòng toàn dân vững mạnh, cần nhận thức đúng và tập trung nâng cao nhận thức, trách nhiệm của dân quân tự vệ trong xây dựng nền quốc phòng toàn dân. Cần tăng cường công tác lãnh đạo, chỉ đạo của các cấp ủy đảng, chính trị viên, người chỉ huy và cơ quan chính trị các cấp; tích cực đổi mới nội dung, hình thức, phương pháp tuyên truyền, giáo dục; phát huy vai trò của các tổ chức và tính tích cực, tự giác của dân quân tự vệ; tăng cường công tác kiểm tra, giám sát, sơ kết, tổng kết việc thực hiện nâng cao nhận thức, trách nhiệm của dân quân tự vệ trong xây dựng nền quốc phòng toàn dân ở các cơ quan, đơn vị.